

ANYANYELVI FELADATLAP

a 8. évfolyamosok számára

2008. január 26. 10:00 óra

A-1 feladatlap

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

Tollal dolgozz! Ügyelj a külalakra!
A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.
A megoldásra összesen 45 perced van.
Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

Jó munkát kívánunk!

1. A következő mondatokban állatneveket rejtettünk el. Írd ki őket! A betűk (hangok) sorrendjét nem változtathatod meg!

Hoppá, valami leesett. Makacs a gyerek.

.....

.....

Te velem ne törődj! Nagyon örülök, örvendezem.

.....

.....

2. Írd a következő nyelvjárási (népnyelvi) szavak előtti pontsorra a hozzá tartozó jelentés sorszámát!

a)..... csirikol	1. szemetelés
b)..... gazlás	2. hadarva mond
c)..... kicsikkan	3. kifecseleg
d)..... sikamodik	4. hangosan fecseg
	5. elnémul
	6. nevet
	7. cikk-cakkban fut
	8. csúszik

Írd le a köznapi nyelvhasználat szerint az aláhúzott szavakat!

Gyertyaöntéskor a lopótök csövibe olvasztott marhafaggyút öntöttek, és a viaszt jól beledöcskölték, úgy lett a gyertya.

e) **beledöcskölték:**

A fazekasok csináltak tálat, csiprot, kancsót, korsót.

f) **csiprot:**

Kosárfonáshoz a mogyorófavessző haját lehántották, de előbb késsel a csögöket levágták, s olyankor már a haja is lejött.

g) **csögöket:**

a	
---	--

a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	

a	
b	
c	

3. Egészítsd ki a párbeszédet **szójátékká!** A megadott szavak, kifejezések közül írd a három megfelelőt a kipontozott helyekre!

- Mondja, ügyvéd úr, van most ügye?
- Nincs.
- a) – Akkor maga?
- Azért még van egy ügyem.
- b) – Tehát? És ha ezt is elveszik?
- c) – Akkor leszek.

A megadott szavak, kifejezések:

ügyes, ügybuzgó, ügyefogyott, ügyetlen, egy ügyű, együgyű, ügynök

a	
b	
c	

4. Egészítsd ki az alábbi mondat titkosírással írt változatát úgy, hogy következetesen használod a megadott jeleket!

MA 1 ÓRÁRA ÉRÜNK HAZA.

ق	∞	—	+	©		—		Ψ	∞∞	Ψ	∞
	Ψ		Γ	△			∞		∞		

Jelkészlet:

∞	*	#	α	+	«	©	≈	∞	‡	△	‡
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L

ق	Γ		E	Ψ	±	≠	≤	◇◇	¶	∩	◀
M	N	O	P	R	S	T	U	Ű	V	Y	Z

5. a) Adj címet a képnek!

.....

b) Írj egy-két mondatos, kifejező, a karikatúrának megfelelő szöveget! Törekedj arra, hogy lehetőleg érdekes, humoros legyen!

.....

.....

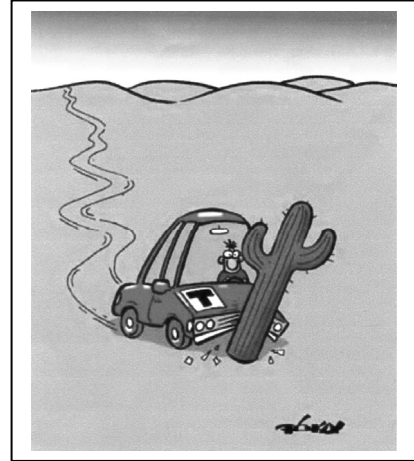
.....

.....

.....

.....

.....

a	
b	

6. Helyettesítsd a következő mondat idegen szavát megfelelő magyar szóval, kifejezéssel!

a) Ma a barátnőmmel **shoppingoltunk**.

.....

Javítsd ki a következő mondatok nyelvhelyességi hibáit!

b) Hosszútávú maratoni ülést tartott az igazgatóság.

.....

c) A családommal hétfélig vikingre utazunk a hegyekbe.

.....

Írj az alábbi alakváltozatokkal egy-egy mondatot, amelyben érzékelteted a jelentések különbségét!

d) gyorsak – gyorsok

.....

.....

.....

.....

a	
b	
c	
d	

7. Húzd alá a helyesen írt szavakat!

- a) vízvezetékszerelő / víz-vezetékszerelő / vízvezeték-szerelő
 b) Mátra-hegységi / Mátra hegységi / mátra-hegységi
 c) 1-jén / 1-én / 1.-én
 d) inekció / injekció / inyekció
 e) muszáj / muszály / muszájj!
 f) Válaszd el függőleges vonallal a szótagokat!

b r i n d z a

m e c h a n i z m u s

a	
b	
c	
d	
e	
f	

8. Írd a megadott pontsorra, hogy igazak (**I**) vagy hamisak (**H**) az alábbi három mondatra vonatkozó állítások!

1. **Addig jár a korsó a kútra, amíg el nem törik.**
2. **Addig nyújtózkodj, ameddig a takaród ér!**
3. **Addig üsd a vasat, amíg meleg.**

- a) Mind a három mondat egyszerű bővített mondat.
 Mind a három mondat összetett mondat.
 Mind a három mondat többszörösen összetett mondat.
- b) Mind a három mondat határozói alárendelő mondat.
 Mind a három mondat tárgyi alárendelő mondat.
 Az egyik mondat mellérendelő választó mondat.
- c) Mind a három mondat időhatározói alárendelő mondat.
 Az egyik mondat helyhatározói alárendelő mondat.
 Az egyik mondatban van jelzős szerkezet.
- d) A három mondatban összesen négy főnév található.
 A három mondatban összesen három felszólító módú igealak van.
 Az egyik mondatban van igekötő.

a	
b	
c	
d	

9.

Megszólal a vízvilág

a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	
h	
i	

A táj lassan változik: az **őpuszta arcát ölti fel**. Ahogy a török idők alatt kiirtják az erdőket, megszakítatlanná válik a legelőterület, amit lápok, mocsarak, erek, tavak **környeznek**. A nádlevelet csörgeti, a vizet **borzolja** a szél. A nádasban megszólalnak a madarak: a vadkacsa hápog, a nádiveréb csiripel, a szárcsa sikít, éjjel pedig kísérteties hangot ad a **bölömbika**.

Halász, vadász, madarász, mind **éhenkórász** – tartja a régi szólás. A szabad természet fiaí ök, akik télire nádkunyhót vonnak maguk fölé. Ősidők óta egész rendje alakult ki a réti pákász-, madarászembereknek, akik mélyen a nádasok rengetegében élelmeskednek. Foglalatosságuk szerint nevezik őket csikászoknak, rákászoknak, békászoknak, piócaszedőknek, akik maguk készítette eszközeikkel halásznak, vadásznak, keresik **kenyerüket**.

A rét ontja a csíkot. Ezt az arasznyi, karcsú halfajtát fűzfavesszőből font öblös kosárral, varsával fogják a csikászok. Gödröcskéket ásnak a vizes rétbbe, s ráhelyezik a varsákat. A csíkok friss levegőt érezve feljönnek bennük a kas tölesérén át, s már fogva vannak. Káposztába főzve nincs finomabb falat a csíkos káposztánál.

Nehezebb a dolga a békásznak, a teknős fürgébb a vízben, mint a szárazon. Az ügyes rákász viszont kézzel is kidobja a parti fűz gyökereihez bújó áldozatát. A piócaszedő már nem is fogja, csak vízben áll, hagyja, hogy lábszárán ragadjon a vérszívó féreg, majd vödörbe söpri, s eladja patikaszerként.

Magyarázd meg saját szavaiddal a szöveg alapján az alábbi kifejezéseket!

- a) éhenkórász:
- b) környeznek:

A szöveg alapján válaszolj a kérdésekre!

- c) Milyen élőlény a csík?
- d) Nevez meg egy eszközt, amellyel a réten halat lehet fogni!
- e) Mi a bölömbika?
- f) Írd le a pontsorra az első bekezdésben található hangutánzó szavakat!

.....

Írd le, hogyan mondanád másképpen a kiemelt szavakat, kiemelt szerkezeteket!

- g) a táj az őpuszta **arcát ölti fel**:
- h) a vizet **borzolja** a szél:
- i) maguk készítette eszközökkel keresik **kenyerüket**:

